

বিষ্ণুপুর পাবলিক স্কুল হাই (এইচ.এস)

বার্ষিক পরীক্ষা

একাদশ শ্রেণী

নতুন পাঠক্রম

বাংলা

ক ভাষা

(২০২৪)

সময়: ৩ঘন্টা ১৫ মিনিট।

পূর্ণমান: ৮০

পরীক্ষার্থীদের জন্য নির্দেশ:

১. পরিমিত এবং যথাযথ উত্তরের জন্য বিশেষ মূল্য দেওয়া হবে।
২. বর্ণাশুদ্ধি, অপরিচ্ছন্নতা এবং অপরিষ্কার হস্তাক্ষরের ক্ষেত্রে নম্বর কেটে নেওয়া হবে।
৩. উপান্তে প্রশ্নের পূর্ণমান সূচিত আছে।

বহু বিকল্পভিত্তিক প্রশ্ন

১) ঠিক উত্তর নির্বাচন করো।

১×১৮=১৮

(i) ভূতের জেলখানার বৈশিষ্ট্য কী ছিল?

(ক) জেলখানার দেয়াল চোখে দেখা যেত না

(খ) জেলখানার পাঁচিল ছিল তালগাছের মতো উঁচুগ

(গ) ভূতেরা ছিল জেলখানার প্রহরী

(ঘ) জেলখানার দরজা-জানালা ছিল না

(ii) তেলেনাপোতা আবিষ্কার গল্পে গল্পকথক ইতিপূর্বে যে মাছ ধরেছিলেন, তা হল-

(ক) মৌরলা

(খ) তেলাপিয়া

(গ) ল্যাটা

(ঘ) পুঁটি

(iii) "প্রতি মুহূর্তে বুড়ি এই প্রশ্নের ভয়ই করছিল।"- প্রশ্নটা কী?

(ক) ঘর অন্ধকার কেন? (খ) সৌখী ছেলে-বউকে দেখছে পাচ্ছে না কেন?
(গ) ঘরের দৈন্যদশা কেন? (ঘ) ছেঁড়া কস্মলে সৌখীর মা শুয়েছে কেন?

(iv) তেলেনাপোতা আবিষ্কার' গল্পে যামিনীর মা তাঁদের ভগ্নপ্রাসাদকে বলবেন-

(ক) শ্মশানপুরী (খ) প্রেতপুরী
(গ) মৃত্যুপুরী (ঘ) শ্মশানের দেশ

(v) ডাকাতির মা' গল্পে পেশকারসাহেবের বাড়ির যে দিকের পাঁচিলটা গাঁথা হচ্ছিল, তা ছিল-

(ক) উত্তর (খ) দক্ষিণ
(গ) পূর্ব (ঘ) পশ্চিম

(vi) সুয়েজখালের যাবতীয় কার্য পরিচালনা করে-

(ক) ইংরেজরা (খ) ফরাসিরা
(গ) পর্তুগিজরা (ঘ) ওলন্দাজরা

(vii) গালিলিও যখন মারা যান, তখন তাঁর বয়স ছিল-

(ক) ৭৩ বছর (খ) ৭৫ বছর
(গ) ৭৭ বছর (ঘ) ৭৯ বছর

(viii) "আগে যান ভগীরথ শঙ্খ বাজাইয়ে, পাছু পাছু যান গঙ্গা...". কোন্ প্রসঙ্গে বলা হয়েছে?

(ক) অন্য হাওরদের আগে বাঘার যাওয়া প্রসঙ্গে
(খ) খ্যাবড়ামুখো হাওরের আগে পাইলট ফিশের যাওয়া প্রসঙ্গে
(গ) হাওর আসার আগে বনিটোর চলাফেরা সম্পর্কে
(ঘ) জাহাজ বন্দরে পৌঁছোনের আগেই প্লেগের বিস্তার প্রসঙ্গে

(ix) ধীবর জননী, পিতা ব্রাহ্মণ।"-এঁদের সন্তান হলেন

(ক) বিদুর (খ) দ্রোণ
(গ) বাসিদেব (ঘ) কৃপ

(X) ভারত-ভারতীকে কোথায় পাঠানো হয়েছিল?
(ক) শ্রীলঙ্কায় (খ) আন্দামানে
(গ) গোয়ায় (ঘ) যবদ্বীপে

(Xi) 'বাড়ির কাছে আরশিনগর' কবিতার আড়ালে মূর্ত হয়ে উঠেছে-
(ক) বৌদ্ধ সহজিয়া সাধনার কথা
(খ) হিন্দু সমাজের সামাজিক ও পারিবারিক চিত্র
(গ) বৈষ্ণব ধর্মসাধনার কথা
(ঘ) বাউলসাধনার কথা

(Xii) 'নুন' কবিতাটিতে কতগুলি স্তবক আছে?
(ক) ১১টি (খ) ১০টি
(গ) ৮টি (ঘ) ৯টি

(Xiii) পাদরি গোনসাগা পেলাইওদের বাড়িতে কখন এসে হাজির হয়?
(ক) সকাল পাঁচটায় (খ) সকাল আটটার আগে
(গ) সকাল সাতটার আগে (ঘ) ভোর সাড়ে ছটায়

অথবা

তুমি যদি দ্বিতীয় শ্রেণিতে পাস করো?"-এর পরের লাইনটি হল-
(ক) "বেশ, আমি সোজা তৃতীয় শ্রেণিতে যেতে পারি।"
(খ) "বেশ, আমি পরের শ্রেণিতে যেতে পারি।"
(গ) "যদি আমি দ্বিতীয় শ্রেণিতে পাস করি।"
(ঘ) "বেশ তাহলে, এক, দুই, তিন...চার।"

(Xiv) "শ্রীকৃষ্ণকীর্তন" নামকরণ করেছিলেন
(ক) হরপ্রসাদ শাস্ত্রী (খ) সুনীতিকুমার চট্টোপাধ্যায়
(গ) সুকুমার সেন (ঘ) বসন্ত রঞ্জন রায় বিদ্বদ্বল্লভ।

(XV). "নবান্ন" নাটকটির স্রষ্টা হলেন -
(ক) উৎপল দত্ত (খ) বিজন ভট্টাচার্য
(গ) ঈশ্বর গুপ্ত (ঘ) প্রেমেন্দ্র মিত্র।

(Xvi) কীলক লিপির প্রাচীনতম নিদর্শন কোথায় পাওয়া যায়?

- (ক) জার্মানিতে (খ) ব্যাবিলনে
(গ) উরুকতে (ঘ) দিল্লিতে।

(Xvii) বর্তমান পৃথিবীতে আনুমানিক কত মানুষ এসপেরান্তো ভাষায় কথা বলে

- (ক) ১০ লক্ষ (খ) ১৫ লক্ষ
(গ) ২০ লক্ষ (ঘ) ২৫ লক্ষ।

(Xviii) অপিনিহিতির ব্যবহার বেশি হয় যে আঞ্চলিক উপভাষায় তা হল

- (ক) রাঢ়ি (খ) বঙ্গালি
(গ) কামরূপী (ঘ) বাড়খন্ডি।

সংক্ষিপ্ত উত্তর ভিত্তিক প্রশ্নাবলী

(২) অনধিক কুড়িটি শব্দে প্রশ্নগুলির উত্তর দাও (বিকল্প প্রশ্নটি লক্ষ্যনীয়)

১×১২=১২

- (i) "যখন জেগে উঠবেন তখন অবাক হয়ে দেখবেন..."-কী দেখবেন?
(ii) 'ডাকাতের মা' গল্পে জেলে বসে সৌখী কী কথা ভাবত?
(iii) "শাশুড়ির যোগ্য বধূ!" -এই বধূ কে?
(iv) লালনের মনের 'বাঞ্ছা' কী ছিল?
(v) 'ভারত-ভারতী'-কে কবি কোথায় দেখেছেন?
(vi) নুন কবিতার শেষে কবি কী বাসনা জানিয়েছেন?
(vii) "সেদিন আমার খাওয়াদাওয়ার দফা মাটি হলে গিয়েছিল।"-কেন?
(viii) ভেনিসের ধর্মঘাজকরা দূরবিনে চোখ রাখতে রাজি হয়নি কেন?
(ix) পরের দিনই সবাই জেনে গেল"—সবাই কী জেনে গেল?

অথবা

'শিক্ষার সার্কাস' কবিতাটির অনুবাদকের নাম কী?

(X) এসপেরান্তোর উদ্ভাবক কে?

(Xi) চিত্র প্রতীক লিপি বলতে কী বোঝায়?

(Xii) "ময়মনসিংহ গীতিকা"য় কোন উপভাষার ব্যবহার দেখা যায়?

(বিষয় ভিত্তিক/বর্ণনা মূলক প্রশ্নাবলী)

(৩)অনধিক একশ পঞ্চাশ শব্দে যেকোন একটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

(৩.১) "আপনার আসল উদ্দেশ্য আপনি নিশ্চয় বিস্মৃত হবেন না।"—আসল উদ্দেশ্য কোনটি? সেই উদ্দেশ্য সাধনে উদ্দিষ্ট ব্যক্তি কী করলেন? $৫ \times ১ = ৫$
 $১+৪$

(৩.২) 'ডাকাতের মা' গল্প অবলম্বনে মাতাদিন পেশকার এবং বাসনওয়ালার সাক্ষাৎকার নিজের ভাষায় লেখো।

(৪)অনধিক একশ পঞ্চাশ শব্দে যেকোন একটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

(৪.১) "হে ভারতের শ্রমজীবী"-শ্রমজীবী সম্পর্কে স্বামী বিবেকানন্দের ধারণা 'সুয়েজখালে: হাঙ্গর শিকার' রচনা অবলম্বনে লেখো। $৫ \times ১ = ৫$
 ৫

(৪.২) "১৬০৯ সালে ঘটল এক নতুন ব্যাপার"-১৬০৯ সালে ঘটা নতুন ব্যাপারটি উল্লেখ করে এই সূত্রে কোন্ ঘটনা গালিলিওকে 'আমোদ' দিয়েছিল তা লেখো। $২+৩$

(৫)অনধিক একশ পঞ্চাশ শব্দে যেকোন দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

(৫.১) "বসুন্ধরা গ্রাসিলা সরোষে/ রথচক্র যবে, হায়;"-মন্তব্যটির প্রসঙ্গ উল্লেখ করো। মন্তব্যটিতে যে পৌরাণিক প্রসঙ্গের উল্লেখ করা হয়েছে তার বিস্তৃত বর্ণনা দাও। $৫ \times ২ = ১০$
 $২+৩$

(৫.২) "সব দিন হয় না বাজার"-কোন্ কবিতার অংশ? এই কবিতায় শ্রমজীবী মানুষদের জীবনচিত্রের যে পরিচয় আছে তা লেখো $১+৪$

(৫.৩) "জীবন-চুয়ানো সেই ঘানি হতে/আরতির তেল এনেছ কি?"-রূপকটির অর্থ বুঝিয়ে দাও। ৫

(৫.৪) "আমার যম-যাতনা যেত দূরে।"- 'যম-যাতনা' কী? বক্তার 'যম-যাতনা' কীভাবে দূরে যাবে? $২+৩$

(৬) অনধিক একশ পঞ্চাশ শব্দে যেকোন একটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

৫×১=৫

(৬.১) "পড়ে থাকা শরীরটার দিকে তাকিয়ে তারা কেমন হতভম্ব হয়ে চুপচাপ দাঁড়িয়ে রইল"-কারা 'চুপচাপ' দাঁড়িয়ে রইল? 'পড়ে থাকা শরীরটার বিবরণ তোমার নিজের ভাষায় লেখো। ১+৪

(৬.২) "আমি তবু পরের শ্রেণিতে যাব।"-পঙ্কতিটির মধ্যে কবির যে ভাবনার প্রতিফলন লক্ষ করা যায় তা বুঝিয়ে দাও। ৫

(৭) অনধিক একশ পঞ্চাশ শব্দে যেকোন দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

৫×২=১০

(৭.১) "তোমার জয়জয়কার হবে সুভদ্র। তিনশো পঁয়তাল্লিশ বছরের আগল তুমি ঘুচিয়েছ।"- এই কথার মধ্যে দিয়ে বক্তা কী বোঝাতে চেয়েছেন? ৫

(৭.২) "পৃথিবীতে জন্মেছি, পৃথিবীকে সেটা খুব কষে বুঝিয়ে দিয়ে তবে ছাড়ি"-কে, কোন্ প্রসঙ্গে এই উক্তি করেছে? উক্তিটির তাৎপর্য বুঝিয়ে দাও। ২+৩

(৭.৩) "ও আজ যেখানে বসেছে সেখানে তোমাদের তলোয়ার পৌঁছায় না।"কার সম্পর্কে কে এ কথা বলেছেন? এ বক্তব্যের তাৎপর্য কী? ২+৩

(৭.৪) "ওঁকে অচলায়তনের ভূতে পেয়েছে"-কার সম্বন্ধে এ কথা কে বলেছে? অচলায়তনের ভূত কী? কীভাবে তাকে ভূতে ধরেছে? ২+১+২

(৮) অনধিক ১৫০ শব্দের যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও:-

৫×২=১০

(৮.১) কে, কবে শ্রীকৃষ্ণকীর্তনের পুথি আবিষ্কার করেন? কাব্যটির সংক্ষিপ্ত পরিচয় দাও।

২+২+৩=[৫]

(৮.২) কোন রাজসভার, কোন কবি পদ্মাবতী কাব্যটি রচনা করেন? তাঁর কবি প্রতিভা আলোচনা কর।

২+৩=[৫]

(৮.৩) বাংলার কথাসাহিত্যে বঙ্কিমচন্দ্রের অবদান আলোচনা।

(৮.৪) নীল দর্পণ নাটকটি কার লেখা? তাঁর সম্পর্কে আলোচনা কর। ১+৪=[৫]

(৯) অনধিক দেড়শ শকে যেকোনো একটি প্রশ্নের উত্তর

দাও:

$$৫ \times ১ = ৫$$

(৯.১) মিশ্র ভাষা কাকে বলে? এই ভাষার চারটি বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কর। $1+4=[5]$

(৯.২) প্রাচীন ভারতীয় আর্য ভাষার সংক্ষিপ্ত পরিচয় দিয়ে এর ভাষাতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য গুলি উল্লেখ কর $1+4=[5]$

(৯.৩) উপভাষা কাকে বলে? বাংলা উপভাষা কত প্রকার ও কি কি যে কোন এক প্রকার উপভাষার আঞ্চলিক বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কর। $1+1+3=[5]$

Bishnupur Public School High(H.S)

A Co-educational English Medium form Nursery to XII Standard
Annual Examination 2024

Class - XI
New Syllabus
Hindi

Time-3hrs 15 mins

Full Marks-80

(First 15 minutes for reading the question paper only)

Group-A

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश:

1. संक्षिप्त तथा बिंदुवार (सटीक) उत्तर के लिए विशेष अंक दिया जाएगा।
2. वर्तनी अशुद्धि, अव्यवस्थित तथा खराब लिखावट के मामले में अंक काटा जाएगा।
3. उपांत के अंक पूर्णांक के घोटक हैं।

(बहुविकल्पीय प्रश्न)

प्रश्न.१. निम्नलिखित सभी प्रश्नों के उत्तर नीचे दिए गए विकल्पों में से चुनकर लिखिए: (1*20=20)

खंड- क

i. "कौन मुझे संभालेगा।" ऐसा कौन सोचता है?

क. राम ख. सीता ग. कवि घ. मृतक

ii. "उसमें भावुकता के लिए गुंजाइश नहीं है"- उसमें से क्या संकेत है?

क. नरक ख. व्यवसाय ग. भरमन घ. नौकरी

iii. लेखक के मृत्यु शरीर को जलाने के कितने दिनों बाद संसद में प्रश्नोत्तरी हुए?
क. 3 दिन बाद ख. 10 दिन बाद ग. 7 दिन बाद घ. 12 दिन बाद

iv. मुकुट का भींगना किसका प्रतीक है?

क. मेहमान के प्रति चिंता का ख. मित्रों के प्रति चिंता का
ग. राम के वनवास का घ. संतान के प्रति चिंता का

v. "मैं यह सब भी बर्दाश्त कर लेता"- यह वाक्य किस पाठ से लिया गया है?

क. बहता पानी निर्मला ख. मैं नर्क से बोल रहा हूँ

ग. आजादी की नींद घ. महाजनी सभ्यता

vi. "चिंता की कोई बात नहीं है" - कौन कहता है?

क) मेरे राम का मुकुट भीग रहा है ख. बहता पानी निर्मला

ग. महाजनी सभ्यता घ. बिगड़ल बच्चे

vii. शिवसागर से डिब्रूगढ़ की दूरी कितनी थी।

क. 60 मिल ख. 70 मिल ग. 80 मिल घ. 90 मिल

viii. "मैं कहता हूँ कि यह बर्दाश्त नहीं किया जाएगा"--

वक्ता कौन है?

क. नौकर ख. दाई ग. पे नेता घ. कवि

ix. "आजादी किस तरह होती है"-- यह सवाल किसका है?

क. दाई ख. पे नेता ग. कवि घ. नौकर

खंड-ख

x. सूर किस काव्य धारा के कवि हैं?

क. राम भक्ति ख. कृष्ण भक्ति ग. देश भक्ति घ. मातृ भक्ति

xi. रसखान किस पर्वत के पत्थर के रूप में जन्म लेना चाहते हैं?

क. हिमालय ख. शिवालिक ग. गोवर्धन घ. रामगिरी

xii. "ले चल वहां बुलावा देकर, मेरे नाविक धीरे-धीरे।"

यह पंक्ति किस रचनाकार की है?

क. महादेवी ख. प्रसाद ग. निराला घ. पंत

xiii. मिट्टी का प्याला किसका प्रतीक है?

क. मानव जीवन का ख. शराबी के जीवन का

ग. मदिरालय का घ. कुम्हार का

xiv. "अकाल और उसके बाद" - कविता में कौन सी समस्या उठाई गई है?

क. छिपकली की ख. चूहों की

ग. अन्य के अभाव की घ. काली कुत्तिया की

xv. "भोर तें सांझ लौं कानन ओर निहारती"- पंक्ति किस भाषा में रचित है?

क. अवधी भाषा ख. मैथिली भाषा

ग. ब्रजभाषा घ. इनमें से कोई नहीं

खंड- ग

xvi. खड़ी बोली हिंदी का विकास किस अपभ्रंश से हुआ?

क. मगधी ख. पहाड़ी

ग. शौरसेनी घ. इनमें से कोई नहीं

xvii. रसखान का वास्तविक नाम क्या है?

क. सैयद इब्राहिम ख. इब्राहिम जुनैद

ग. इब्राहिम सैयद घ. इनमें से कोई नहीं

xviii. प्रेम वाटिका के रचयिता हैं-

क. मीराबाई ख. रसखान

ग. श्रीधर घ. वैजू बावरा

xix. बिहारी किस काल के कवि हैं?

क. आदिकाल ख. भक्ति काल

ग. रीतिकाल घ. आधुनिक काल

xx. अमीर खुसरो का वास्तविक नाम क्या था?

क. अब्दुल हसन ख. अब्दुल खान

ग. अब्दुल रज़ाक घ. सुल्तान

(विषय निष्ठ / वर्णनात्मक प्रश्न)

प्रश्न 2. क. निम्नलिखित लघु उत्तरीय प्रश्नों के उत्तर अधिकतम तीस शब्दों में लिखिए।

(प्रथम प्रश्न का उत्तर एक वाक्य तथा दूसरे प्रश्न के लिए दो वाक्य का प्रयोग कीजिए।) (2*3=6)

किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

i. "जो रमता नहीं, वह राम नहीं, टिकना तो मौत है।"

पाठ का नाम लिखें। लेखक का पूरा नाम बतलाइए।

ii. यह कैसा न्याय है?

वक्ता कौन है? वक्ता कहां से बोल रहा है?

iii. "मुझे बहुत नागवार गुजर रहा था।"

किस पाठ से है? मुझे से सांकेतिक पात्र कौन है?

iv. "मनुष्य समाज दो भागों में बट गया है।"

यहां किस मनुष्य समाज के बारे में कहा गया है? वह किन दो भागों में बट गया है?

v. "चोर की बात सच लगती है।"

चोर कौन है? इसके लेखक कौन है?

vi. "अचानक वे तीनों जोर से हंस पड़े।"

यह अंश कहां से लिया गया है? किन तीनों की बात कही गई है?

ख. निम्नलिखित प्रश्नों से किन्हीं दो के उत्तर लिखिए।

(2*2=4)

i. "धुआं उठा आंगन के ऊपर कई दिनों के बाद।"

कवि का नाम लिखिए। यह किस कविता से लिया गया है?

ii. "तुम्हारी कुटियों में चुपचाप, चल रहा था उज्ज्वल व्यापार।"
रचना तथा रचनाकार का नाम लिखें।

iii. "मृदु मिट्टी के हैं बने हुए, मधुघट फूटा ही करते हैं।"
मधुघट का क्या अर्थ है? पंक्ति का आशय स्पष्ट करें।

iv. "हाँ माता तू पूत"—

यह कथन किसका है? पूत किसे कहा गया है?

प्रश्न.3. निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर 150 शब्दों में लिखिए।

(5*3=15)

i. "बिगड़ल बच्चे" कहानी के माध्यम से लेखिका क्या कहना चाहती हैं?

ii. "मेरे राम का मुकुट भीग रहा है" निबंध के उद्देश्य को स्पष्ट करें।

iii. "धन लोभ ने मानव भाव को पूर्ण रूप से अपने अधीन कर लिया है।"—

पठित पाठ के आधार पर इसे स्पष्ट कीजिए।

iv. "मैं नरक से बोल रहा हूँ" में किए गए व्यंग से परसाई जी क्या कहना चाहते हैं? अपना मत प्रस्तुत करें।

v. "जीने की कला" सबसे पहले एक स्थान से दूसरे स्थान पर जाने की कला है इस कथन के माध्यम से लेखक के जीवन दर्शन पर प्रकाश डालें।

प्रश्न.४. निम्नलिखित में से किसी एक खंड के दोनों प्रश्नों के उत्तर लिखिए।
(प्रत्येक उत्तर अधिकतम 150 शब्दों में)

(5*2=10)

खंड-क

i. पठित पदों के आधार पर घनानंद की काव्यगत विशेषताओं पर प्रकाश डालिए।

ii. निम्नलिखित पदधांश का ससंदर्भ अर्थ स्पष्ट कीजिए।

जीवन में वह था एक कुसुम,
थे उसे पर नित्य निछावर तुम,
वह सूख गया तो सूख गया,
मधुबन की छाती को देखो।

खंड-ख

i. "अरि वरुण की शांत कछार" कविता का मूल भाव अपने शब्दों में लिखिए।

ii. निम्नलिखित पदांश का काव्य सौंदर्य स्पष्ट कीजिए।

वा लकुटि अरु कमरिया पर राज तिहुं पुर को ताजी डारौं
आठहु सिद्धि नव निधि को सुख नंद की गाई चराई बिसारौं।
ए रसखानि जाबे इन नैनन तें बरज के बन बाग तड़ागनिहारौं
कोटिक ये कलधौत के धाम करील की कुंजन ऊपर बार

प्रश्न.५. किसी एक प्रश्न का उत्तर 200 शब्दों में लिखिए।

(5*1=5)

क. कृष्ण भक्ति शाखा की प्रमुख प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिए।

ख. किन्हीं दो पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए।
सूरदास, चंद्रवरदाई, बिहारी, तुलसीदास

प्रश्न.६. किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

(2*5=10)

क. उपसर्ग पृथक कीजिए:

आकंपन, निष्काम

ख. वाक्य प्रयोग द्वारा लिंग निर्धारित कीजिए:

पुस्तक, पथ

ग. वचन बदलिए:

धेनुएं, छात्र

घ. निर्देशानुसार वाक्य परिवर्तन कीजिए:

i. लड़की दिल्ली विश्वविद्यालय के एक कॉलेज में पढ़ाती है। (मिश्र वाक्य में)

ii. मेरी जैसी मौत न मरना, मेरे कुत्ते की तरह मरना। (सरल वाक्य में)

ड. शुद्ध करके लिखिए:

i. आमिर के लड़का का बारात जा रहा था।

ii. तीनों अपना अपना जगह पर खिसक गया।

च. प्रत्यय पृथक कीजिए:

चढ़ाई, चिल्लाहट

प्रश्न.७. किसी एक विषय पर 350 शब्दों में निबंध लिखिए।

(10*1=10)

क. किसी एक क्रिकेट मैच का आंखों देखा वर्णन

ख. मेरा प्रिय साहित्यकार

ग. धर्म और विज्ञान

घ. वर्तमान भारत की समस्याएं।